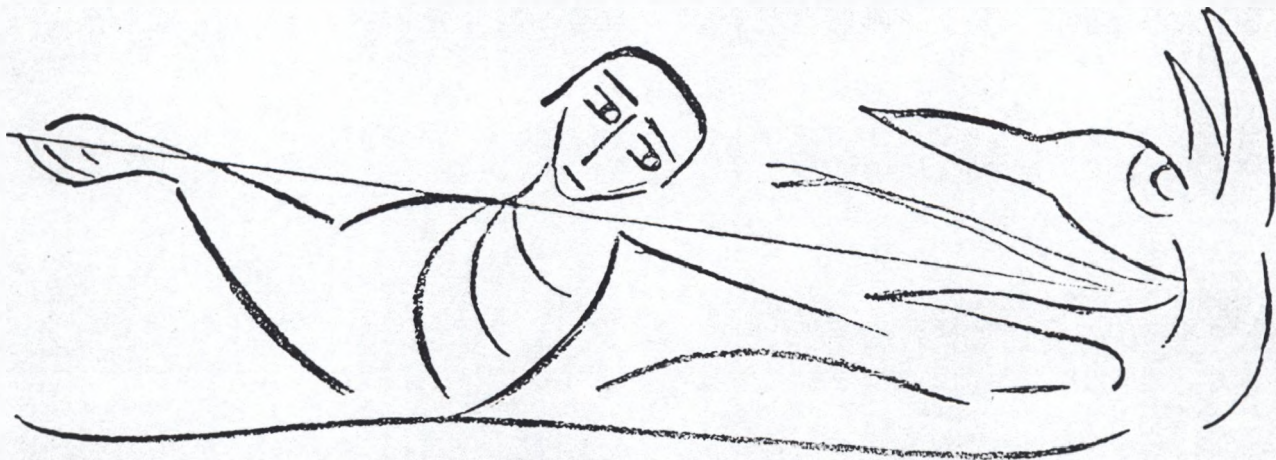

BIZALOM

Havonta kétszer megjelenő szemle,

a világ folyásáról és az ember alkotásairól

13. szám.

IV. évfolyam.

1933 július 1.

A Kormányzó ünneplése. Kenderes község közönsége június 17-én este meleg szívet és szeretettel ünnepelte vitéz nagybányai Horthy Miklóst, Magyarország Kormányzóját 65. születésnapjának előestéjén. A házak ablakait és az üzletek kirakatait nemzeti színű villamosizzókkal világították ki és az üzletek kirakataiba a Kormányzónak piros-fehér virágokkal és zöld levelekkel díszített arcképét helyezték el. Háromnegyed kilenc órakor a református férfi és női vegyes énekkar szerenádót adott a Kormányzó lakásán, majd az előljáróság és a képviselőtestület üdvözölte Horthy Miklóst.

A Kormányzó családja nevében is köszönetét nyilvánította. A szerenádót, az üdvözlő beszédet és a Kormányzó válaszát a több mint kétezer főnyi tömegben megjelent lakosságnak a postaépületben elhelyezett hang-erősítőberendezés közvetítette. A Kormányzó ezután az előljáróság és a képviselőtestület élén családjával együtt megtekintette a kivilágított épületeket. Különösen szép látványt nyújtott a fáklyákkal és villamosizzókkal kivilágított postaépület. Az épület homlokzatán villanyfényben égett a 65-ös szám, a Kormányzó életkora.

A község főútvonala és a bástyaszerűen kiépített dombon álló református templom valósággal fényárban úszott. A többi középület és a magánházak is szinte versenyeztek abban, hogy mennél szebben világítsák ki az épületeket. Este 10 órakor a Kormányzó eltávozott a helyszínéről és felszállt a reávarakozó vonatra, amelyvel Budapestre utazott.

Aláírták a négyhatalmi szerződést, melyben Anglia, Németország, Olasz- és Franciaország szövetségre lépnek egymással.

A megértés és együttműködés szerződésének szövegéből.

A német birodalom elnöke, a francia köztársaság elnöke, Öfelsége Nagybritannia, Írország és a brit tengerentúli területek királya, India császára és Öfelsége Olaszország királya megállapodtak abban, hogy szerződést kötnek és megegyeztek a következőkben:

A magas szerződő felek minden őket érintő kérdésben érintkezésbe fognak lépni. Kötelezik magukat, hogy minden erőfeszítést megtesznek, hogy a Nemzetek

Szövetsége keretében az összes hatalmak között a béke fenntartására a hatásos együttműködés politikája alkalmaztassék.

A magas szerződő felek kötelezik magukat minden erőfeszítés megtételére, hogy a leszerelési értekezlet sikerét biztosítsák; fenntartják maguknak, hogy ha őket különösen érintő kérdések az értekezlet befejezésekor nyitva maradnának, ezeknek megvizsgálását e szerződés alkalmazásával egymás között ismét megkezdik, s így módon biztosítsák, hogy e kérdések a megfelelő úton oldatnak meg.

Ez a szerződés tíz esztendő tartamára szól, életbelépésétől számítva. Ha a magas szerződő felek egyike sem hozza a nyolcadik esztendő leforgása előtt a többiek tudomására azt a szándékot, hogy a szerződés érvénye befejeztessék, a szerződés megújítottnak tekintendő és határidő nélkül érvényben marad; e mellett a magas szerződő felek mindegyikének joga van arra, hogy a szerződés érvényét e célból két éves határidővel teendő nyilatkozattal megszüntesse.

A békerevizio lehetősége benne van a négyes szerződésben. Az összes angol lapok a legbehatóbban ismertetik a négyhatalmi egyezményt. Az egyik nagy angol újság, a Daily Telegraph „A béke új bástyája” című vezércikke kiemeli, hogy Franciaország a legmakacsabban ellenezte az egyezményt azzal az érveléssel, hogy az a béke módosításához vezethet, ami szerinte háborút jelent. Támogatta ezt az álláspontot a kisantant, amely engesztelhetetlen ellensége a békerevizio leghalkabb említésének is. Az ismételt átszövegezés a revíziót a 19. szakaszra való utalás alakjába burkolta, de azért mégis ott van és Európa nagyon jól tudja, hogy ott van.

A berlini tanácskozás az európai béke jegyében folyt le. Gömbös Gyula miniszterelnök, június 17-én délután Münchenbe utazott, ahonnan reggel repülőgépen Berlinbe ment s a délután folyamán tanácskozott Hitler Adolf birodalmi kancellárral, este pedig Németország nemzeti szocialista pártjának vezető embereivel.

A miniszterelnök vasárnap reggel kilenc óra öt perckor Hitler birodalmi kancellár és Frick dr társasá-

gában a tempelhofi repülőtéren felszállott és Erfurtba repült, hol a közép-németországi rohamcsapatok szemlélésén százezren ünnepelték Hitlert és Gömböst.

„Vajha a magyar nemzet büszke lehetne a Németországgal való barátságára.”

A közép-németországi rohamcsapatok és védőosztagok szemlélésének folytatásaképpen délután az erfurti stadionban hatalmas népgyűlés volt. Már a kora délutáni órákban egészen megteltek az óriási terjedelmű stadion férőhelyei. Több, mint százezer főnyi közönség gyűlt össze.

Öt óraker harsonaszó jelezte a birodalmi kancellár érkezését és az egész közönség szünni nem akaró Heilkiáltásokkal fogadta Hitler birodalmi kancellárt és a kíséretében megjelent Gömbös Gyula miniszterelnököt. Sauckel birodalmi helytartó üdvözölte a kancellárt és a magyar miniszterelnököt.

A gyűlésen Hitler birodalmi kancellár rámutatott arra, hogy az immár 14 esztendő óta vívott küzdelemnek első célját elérték: a német nép felébredt. Azzá fogjuk nevelni ifjúságunkat, aminek a jövőben látni akarjuk.

Sauckel birodalmi helytartó megnyitóbeszédében ezekkel a szavakkal üdvözölte Gömbös Gyula miniszterelnököt:

— Örvendetes alkalmam van egy kiváló vendéget üdvözölni, a magyar nemzet miniszterelnökét. Vigye magával előkelő vendégünk azt a meggyőződést, hogy az a szent lelkesedés, amely bennünk izzik azért olyan nagy és hatalmas, mert a népet vezérünk újra egyesítette. Meg kell emlékeznünk arról a fegyverbarátságról is, amely a magyar nemzetet velünk kemény harcokban összekötötte. Vajha a magyar nemzet büszke lehetne a jövőben a Németországgal való barátságára, mint ahogy mi is végtelenül büszkék vagyunk, hogy előkelő vendégünk eljött hozzánk ide, Németország szívébe.

A gyűlés után Hitler szívélyesen elbúcsúzott Gömböستől. Hitler 6 óraker repülőgépen Münchenbe utazott, Gömbös Gyula pedig 6 óra után néhány perccel elindult az erfurti vasúti állomásra Bécs felé. A birodalmi kancellár magánkocsiját bocsátotta a miniszterelnök rendelkezésére. Gömbös hazaérve, úgy a sajtóval, mint a képviselőházzal közölte, hogy nagyfontosságú gazdasági és politikai kérdések szükségessé tették a berlini útját. Ezekben kitűnő eredménnyel tárgyalt Hitlerrel.

V. György angol király megnyitotta a világ-gazdasági tanácskozást. Az angol király Londonban június 12-én megnyitotta a világgazdasági tanácskozást.

— Két óraker kezdett gyülekezni az ötszáz kiválasztott, akiket a világ nemzei képviselőikkel biztak meg, politikusok, diplomaták, szakértők, azonkívül pedig közel háromszáz újságíró és meghívott vendég. Háromnegyed három óra tájban már együtt volt az egész gyűlekezet, várva a király érkezését.

Húsz perccel a konferencia ünnepélyes megnyitása előtt lezárták a tanácsterem ajtóit s ettől kezdve senki sem léphette át a király érkezéséig a küszöböt.

A teremben 12 miniszterelnök, 21 külügyminiszter, 22 pénzügyminiszter, — közöttük Imrédy Béla magyar pénzügyminiszter, a magyar delegáció vezetője — és 25 egyéb miniszter van jelen.

A palota előtt tízezrek gyűltek össze, hogy lássák a világparlament tagjainak felvonulását s a nagyszámú kivezényelt rendőrség alig tudta szabadon tartani a főkaput, amely előtt bíbor baldachint emeltek a király fogadtatásához.

A külföldi követek felvonulását a tömeg nyugod-

tan és csendben nézte végig s csak akkor harsant fel tízezrek torkából az éljen, amikor György király kocsija megállott a baldachin előtt. A baldachin alatt a világ-gazdasági konferencia hármias vezérkara: MacDonald angol miniszterelnök, Sir Eric Drummond népszövetségi főtitkár és Avenol a konferencia főtitkára fogadták a királyt és felvezették a palota tanácstermébe az arany-nyal díszített emelvényre.

Midőn a király a terembe lépett, valamennyi nemzet képviselői felálltak. A király az emelvényre ment és leült a trónusra, amelyet röviddel a megnyitás előtt hoztak a Buckingham-palotából. A király jobbjai mellett a karosszékre MacDonald, a baloldali karosszékre pedig Avenol ült le.

A király beszéde.

A király a következő beszéddel nyitotta meg a tanácskozást:

— A világot átölelő gazdasági válság ez időszakában súlyos felelősségérzettel üdvözlöm önöket ebben az országban. Azt hiszem, ez az első alkalom a történelem folyamán, hogy egy uralkodó elnököl egy olyan értekezlet megnyitására, amelyen a világ valamennyi nemzete résztvesz. Kifejezést óhajtok adni megelégedésemnek, hogy egy ilyen összejövetel lehetséges volt, valamint királyi bizalmamnak, hogy e közös erőfeszítés áldásos eredményekhez fog vezetni.

Üdvözlöm a Népszövetségbe tartozó államok képviselőit; mindig a legelőnkebb nagybecsűléssel és érdeklődéssel kísérem a Népszövetség munkáját. Nem kevésbé szívélyesen üdvözlöm azoknak az államoknak képviselőit, amelyek nem tagjai a Népszövetségnek. Elismerem a bizalomrakész együttműködés szellemét, amely arra biztatta önöket, hogy résztvegyenek ezeken a tárgyalásokon. Ezenkívül még egész külön kívánom üdvözölni dominiumaim és indiai birodalmam képviselőit.

Ekkor a király francia nyelven ezeket mondta:

— Kiküldött urak! Mély meghatottsággal látom magam körül ezt a tiszteletreméltó gyülekezetet, amely oly óriásinak látszik és amely még óriásibb eszmét: az egész világ reményseit és kívánságait képviseli. A világ ma nyugtalanság állapotában van és önökre, megbízott urak, akik mátol fogva megkezdik az ujjaépítés munkáját, súlyos feladat hárul, amelyet csak a jóindulatú és őszinte együttműködés valósíthat meg.

— Megbízott urak! Kezemet nyujtom önöknek és tiszta szívből kívánom, hogy erőfeszítéseik szerencsés eredménnyel járjanak, amelyet a világ népei türelmetlenül várnak.

MacDonald: „A szervezet többé nem működik!”

Mikor a király elmondta beszédét leült, mire a Népszövetség hivatalos tolmácsa felolvasta a király beszédének fordítását, majd Ófelsége felkelt, meghajolt a gyülekezet előtt és MacDonald, Drummond és Avenol kíséretében lassú léptekkel elhagyta a terem. A király kivonulását néhány percnyi szünet követte. A teremben ezalatt állandóan a dörgő éljenzés hangzott, amellyel a távozó királyt ünnepelték.

Ezután MacDonald angol miniszterelnök, akinek visszatértét a résztvevők zajos tapsokkal fogadták, elfoglalta az elnöki széket. Megnyitóbeszédében ezeket mondta:

— A világ gazdasági ereje — folytatta MacDonald — évek óta hanyatlak. Gyáratok zárnak be, a munkanélküliség emelkedik, az életszínvonal süllyed, egyes államok a tönk szélére jutnak. A világkereskedelem fokozatosan lelassul. A jólét minden előfeltétele adva van: piac van, munkaerő van, kiváló találmányok állnak rendelkezésre,

de ezek a tényezők többé nem működnek. A legtöbb ország jövedelme 40—50 százalékkal csökkent, a városok és faluk közötti árucseré megszünt, az aranyalapot rendkívül számos ország hagyta el. Ez így tovább nem mehet! A világ olyan állapot felé sodródik, amelyből újból előállhat az a helyzet, amelynél az élet fellázad a szenvedés ellen és a kétségbeesés erői elsöprik a multak nyereségét.

— Az említett tényeken kívül van még egy, amely fontosságára nézve a legelső, de amellyel itt nem lehet foglalkozni, tekintettel az értekezlet megállapított céljaira. A háborús adósságokra célok, amelyeket el kell intézni, mielőtt az általános felépülés akadályait ki lehetne küszöbölni. Ezzel a kérdéssel valamennyi érintett nemzetnek haladéktalanul foglalkoznia kell.

Feltámad az európai vámszövetség terve?
Francia lapjelentés szerint Franciaország a világgazdasági értekezleten indítványozni fogja a stresai tanácskozásnak a közép- és keleteurópai kisállamok újjáépítéséről szóló javaslatát. Ehhez később csatlakozhatnak Németország, Olaszország, Franciaország is és így ez az európai vámszövetség gondolatát foglalja magában.

A Morning Post angol lap szerint pedig a dunai államok kormányai hajlandók lennének legalább a mezőgazdaság termékeire megalapítani ezt a vámszövetséget. Ezek az államok egyébként a minap értekezletet tartottak, amelyen a négy nagy búzatermelő állam terveivel foglalkoztak. Értekezletük azonban megállapodások nélkül végződött, mint a négy nagy búzatermelő állam küldötteinek bizalmas értekezlete is, amely csak húsz percig tartott.

Lényegesen leszállítja a Máv. az áru- és személytarifákat. Fabinyi Tihámér dr kereskedelemügyi miniszter a 33-as bizottság minapi ülésén a vasúti viatedíjakról a következő nyilatkozatot tette:

Mezőgazdasági és ipari termékek fuvardíj-mérséklése.

— Már hivatalbalépésemkor tisztában voltam azal, hogy az 1924. évben megállapított vasúti árutarifákat, a legtöbb mezőgazdasági termékénél és néhány ipari cikkénél is az azóta beállott igen nagy mértékű áresésre tekintettel, arányosítani kell és addig is, amíg ez a hosszú időt és sok aprólékos munkát igénylő tarifarevizió megtörténik, szükséges, hogy az árudíjzabásban a mezőgazdasági cikkek javára már átmenetileg is könnyítések adassanak. Ezért már 1932 őszétől kezdve számos jelentékeny könnyítést engedélyeztem, amelyek közül megemlítem, hogy a hússertésekre és hizott mangalicákra 20 százalékos, hízalásra szállított sovány sertésekre 10—20 százalékos, morzsolt tengerire 200 km-en túl 17 százalékos, burgonyára 25 százalékos, vöröshagymára 17 százalékos, káposztára és timárserre pedig 16 százalékos díjleszállítást rendeltem el.

—Most azután, hogy a tarifareform részletes tervezete elkészült, a felsorolt intézkedéseken felül a következő nagyobb jelentőségű új könnyítéseket vettem tervbe az árudíjzabás terén:

— A fuvardíjteleknek búzára és morzsolt tengerire 10 százalékkal, csöves tengerire és rozsra 17 százalékos, sózott és szárított bőrökre átlag 5 százalékos, nyers dohánylevelekre 8 százalékos, gyapjúra 10—22 százalékos, takarmánynövények magvaira 6—10 százalékos, húsrá 8 százalékos, kenderrostokra 6—15 százalékos, uborka és zöldpaprika 11 százalékos, mézre, darabárúként 30 százalékos, cirokszakállra 10 százalékkal való leszállítása.

(A búzának fuvardíja 1931 október 1-étől a 10. áruosztályból a 12. osztályba már megtörtént deklasszifikálása folytán, amely 20 százalékos mérséklést jelentett,

a most tervezett további 10 százalékos mérsékléssel együtt 1924 óta összesen 30 százalékkal csökkent.)

— Átlagban körülbelül 10 százalékos fuvardíjcsökkentés lépne életbe: ló, szarvasmarha, aprómarha, továbbá mindazoknál a sertésküldeményeknél, amelyek ezidőszertig még díjmérséklést nem élveznek, ezenkívül a darabárúként feladásra kerülő borjú- és sertésküldeményekre a fuvardíj 20 százalékos leszállítását tervezzük.

— Legfontosabb mezőgazdasági iparunk, a malomipar érdekében tervbevetett továbbá az őrlémények a mai 10. osztályból a 12. osztályba való deklasszifikálása is, ami mintegy 20 százalékos mérséklésnek felel meg.

— A Budapeستől és a nyugati határszélektől távol fekvő termelő területek terményeinek könnyebb értékesítése céljából a legfontosabb mezőgazdasági termények, és pedig a burgonya, káposzta, gabona, széna, szalma és a sertésküldemények, valamint az őrlémények (liszt) díjtételeinek 200 km-en túl fekvő távolságokon való csökkentését is tervezzük olyképpen, hogy a nagy távolságokon a mérséklés mértéke a sertésküldeményeknél 20 százalékosig, a többi árunál 14—15 százalékosig terjed.

— Elsősorban a mezőgazdaság érdekét szolgálja továbbá a raktári mérlegek használatáért számított mérlegdíj csökkentése is, amiáltal ugyancsak az érdekelteknek egy régen hangoztatott kívánsága teljesül. Ezenkívül csökken a szekérhídmérlegelés díja (50 százalékkal), valamint a fekbér is (25 százalékkal).

— Díjzabási könnyítésben részesülnek egyes ipari áruk is, amelyeknek ára 1924 óta lényegesen visszaesett.

— Enyhít továbbá a javaslat a jelenlegi díjzabás áruosztályának túlságosan bonyolult részletezésén is, ami szintén régi kívánsága az érdekeltiségeknek.

— Ezek a főbb vonásokban felsorolt díjzabási mérséklések, amelyek igen jelentős értéket képviselnek főleg a mezőgazdaság részére, továbbá az alább említendő személyszállítási díjmérséklések a MÁV.-nál, természetesen, jelentékeny bevételi csökkentést eredményeznek, amelyet azonban a forgalomnak a díjzabás leszállításával kapcsolatban várható megélnkülésen kívül a boletta-alapból biztosított hozzájárulás fog fedezni, részben pedig a tarifának igen mérsékelt emelése fog ellensúlyozni, amely főleg néhány olyan ipari cikk-nél fog érvényesülni, amelyek 1924 óta nagyobb áremelkedés következtében s amely cikkek ennél fogva az áremelkedéssel arányos emelést elbírnak.

Újabb kedvezmények a személydíjzabásnál.

— A személydíjzabás tekintetében a már eddig is engedélyezett e könnyítéseken felül a következő további kedvezményeket vettem tervbe:

— Habár a személyvonati díjzabás a külföldiekhez képest ma is a legolcsóbb és 3·5 százalékkal marad a békebeli alatt, mégis, figyelemmel arra, hogy az egyes kereskedelmi központokhoz közel lakók gyakori utazásai a mai díjzabás mellett súlyos megterhelést jelentenek, 1—15 kilométerig a személydíjzabás leszállítását tervezem és pedig: 1—5 km-ig 25 százalékkal, 6—15 km-ig 9·1 százalékkal, ezenkívül az úgynevezett gócponti menettérítési jegyek, a közőhajnak megfelelően az ellenkező irányba is kiterjeszteknek.

— Ezáltal a rövidebb 1—15 km távolságig az utasok kettős kedvezmény élvezetében jutnak, mert a 33 százalékos menettérítési kedvezmény az említett csökkentett díjtételekből lesz adva. Amíg ezek szerint a személyvo-

nati tarifáknál, a dolog természeténél fogva, a rövidebb távolságokban lesznek a menetdíjak olcsóbbak, addig a gyorsvonatoknál, melyek elsősorban a távolsági forgalom lebonyolítására vannak hivatva, a nagyobb távolságokban vettem kilátásba a menetdíjak csökkentését.

Négy kiviteli piac áll rendelkezésünkre gyümölcs és főzelék elhelyezése céljából. A gyümölcs- és főzelékértékesítés megkezdődött. Az érdekelte termelői és kereskedői köröket élénken foglalkoztatja, vajjon rendelkezésünkre állnak azok a kiviteli piacok, amelyeken ezekből a cikkekből feleslegeinket elhelyezhetjük. Ez a belföldi értékesítés szempontjából is fontos.

A mai elzárkózás mellett természetesen minden ország igyekszik saját piacát védeni és importját lehetőleg korlátozni. Ennek ellenére az a helyzet, hogy sikerült gyümölcs- és főzelék-kivitelünk feltételeit biztosítani. Négy piac a kötött megállapodások folytán rendelkezésünkre áll. Ezek a német, osztrák, cseh és lengyel piacok. Ausztriába egyelőre csak rövid időközökre — napokra — vannak beosztva a kiviteli kontingensek, ezen azonban rövidesen változtatnak. — Németországba minden nehézség nélkül és beavatkozástól mentesen mehet a gyümölcs és főzelék. A fizetési forgalmat pedig az új kliring-megállapodás megkönnyítette az előző évhez képest. — A létrejött kompenzációs megállapodás alapján Cseh-Szlovákiába a következő idénycikkek vihetők ki az idei kampányban: 13 ezer q szőlő, 5 ezer q barack, 12.500 q nyári alma, 3 ezer q szilva, 1000 q őszi barack, 5 ezer q vöröshagyma, 3 ezer q fokhagyma, 1000 q borsó, 30 ezer q görögdinnye és 1500 q uborka. — Lengyelország a keretszerződésben biztosította a következő cikkek bevitelét: 2600 q cseresznye és meggy, 2500 q barack, 600 q szilva, 3 ezer q alma, 22 ezer q szőlő, 4 ezer q sárgadinnye, 8 ezer q görögdinnye, 4300 q uborka, 1000 q paradicsom, 3 ezer q fokhagyma, 11 ezer q vöröshagyma.

A kivitel pénzügyi feltételeit nagyon megkönnyíti, hogy másfélmillió pengős keretben rendelkezésre áll a szükséges exporthitel.

Borzalmas repülőgépkatasztrófa a csikágói világkiállításon. A csikágói világkiállítás területén borzalmas repülőgépkatasztrófa történt. Egy repülőgép, amely kiállítás-látogatókkal körrepülésre indult, Glenview helység közelében hirtelen lezuhant. A gép lezuhanását mintegy ötezer automobilista látta, akik nyomban a szerencsétlenség színhelyére robogtak, de semmit sem tudtak segíteni. A lezuhant gép ugyanis kigyulladt és nem lehetett az utasokhoz közel férközni. Csak amikor már teljesen kiégett a gép, mehettek az emberek közelebb hozzá, ekkor azonban már csupán a nyolc utas, a mechanikus és a pilóta megszenesedett holttestét emelhetők ki az ülésekből.

Halálra sujtott a villanyáram két kisleányt Zuglóban. Szombaton este megdöbbentő kettős gyermektragédia történt a Zuglóban: a Róna utca 14/b. számú ház udvarán a villamos áram halálra sujtott két kisleányt.

A házban, amely Donáth Aladár vaskereskedő tulajdona, lakik Holczerberger Józsefné gyári munkásnő. Különváltan él az urától és ő neveli három kisleányát, a 13 éves Lenkét, a 9 éves Gizát és az 5 éves Mariát. A két kisebb lány szombaton este tejesüvegeket akart kivinni a kapuban várakozó tejeskocsinak. Utjuk a kertes ház udvarán vezetett keresztül. Ezt az utat drótkerítés választja el a kis kertetől, amelynek közepén rózsalugas áll. Mikor a kislányok a kerítés közepe tájára érkeztek, egyszerre csak a házban több helyen sístérgés

hallatszott a villamos vezetékek felől és több helyen kiégték a lámpák. A házban lakó Stolz János szerelő kisetelt az udvarra és rémülten látta, hogy villamosáram szerencsétlenség történt, a két kis Holczerberger lány göröcsösen a kert drótkerítésébe kapaszkodva, félig guggoló helyzetben függött. Egész testükben remegtek, a villamosáram rázta őket. Stolz lekapta fejéről a sapkát, belesavarta a kezét és így, elszigetelt kézzel lerángatta a drótról a kislányokat. Ezután a mentőkért telefonált, pár perc múlva megjötték a mentők, de már nem volt segítség, csak azt állapíthatták meg, hogy a gyermekek halottak, a villamosáram sujtotta halálra őket.

Kirohant a lakásból az édesanyjuk is. Mikor meglátta a két kis holttestet, szivrohamot kapott és összeesett. A mentők kórházba vitték.

A főkapitányságról Mészáros István fogalmazó vezetésével rendőri bizottság érkezett és megjötték az Elektromos Művek mérnökei és szakmunkásai is. A szakemberek azonnal kikapcsolták az egész házban a vezetéket és kézi villanylámpák és gyertyák világánál hozzáfogtak a vizsgálathoz. Az első vizsgálatnál arra a megállapításra jutottak, hogy az udvaron keresztül húzódo valamelyik villanyzinor eddig egyelőre meg nem állapítható módon közvetett, vagy közvetlen érintkezés révén árammal telítette meg a kerítés drótját, amelyhez azután a gyermekek véletlenül hozzáértek.

A szakemberek végül arra a megállapításra jutottak, hogy egy rádiókészülék okozta a szerencsétlenséget. A háztulajdonos lakásában lévő rádiókészülék rosszul volt szerelve, földvezetéke érintkezett az udvaron keresztül húzódo villanydróttal, amelyhez különben egy csengőzsinór is van kapcsolva. Az áram a földbe vezetődróttal és nemcsak a talaj, hanem a kerítés drótja is megtelt magasfeszültségű árammal. Az árammal telített talajon szaladtak át a kislányok és azonkívül megfogták a drótot. A rendőrség most már azt kutatja, kit kell felelősségre vonni, kinek a részéről történt a gondatlanság.

Doktorrá avattak egy könyvkötő munkát a budapesti Pázmány Péter Tudományegyetemen. „Zsúfolt ház” volt az ünnepélyen, ami előfordult már más avatásnál is, különös talán csak az volt, hogy a közönség nagyrészt munkásokból állott. Rengeteg nyomdász és még több könyvkötő jelent meg az egyetlen dísztermében, mikor Szőrényi Rezső az összes jogtudományok tudorává fogadták a rektor és a dékánok. Zajos éljenzés volt a teremben, mikor a jelenlevő professzorok sorra kezét fogták az új doktorral, aki később a következőképpen mondotta el a különös ünneplés okát az újságíróknak:

— Érettségi után elmentem gyakornoknak egy budapesti bankba, ahol későbbben lecépitettek. Nem estem kétségbe, eszemben se volt, hogy a középosztály nyomorát gyarapítsam, hanem beállottam egy nagy nyomdába könyvkötőinasnak. Később segéd lettem, a munkatársaim megszerettek, munkaadóm megbecsült, művezető lett belőlem. Mint művezető beiratkoztam a jogra és ma doktorrá avattak. Az avatásnál is jobban örülök annak, hogy volt munkatársaim és a könyvkötőüzem alkalmazottai eljöttek az avatásra.

A pénzügyminiszter április havi jelentése. Magyarország pénzügyi helyzete vonatkozó 1933. évi április havi pénzügyminiszteri közlemények szerint áprilisban az állami közigazgatás kiadása 608 millió P, bevétele 454 millió P volt, vagyis az állami közigazgatás kiadásai 154 millió P-vel haladták meg a bevételeket. Ezenkívül az előlegkezelésben az államvasutaknak 9 millió P, az állami vasgyáraknak pedig 171 millió P, összesen

tehát 10·1 millió P utalványoztatott, viszont a posta, távirrida és távbeszélő feleslegéből 1·5 millió P befolyt. A kölcsönből engedélyezett beruházásokra áprilisban 0·7 millió P vételtelt igénybe. Mindezeket figyelembe véve a kiadások 24·7 millió P-vel haladták meg a bevételeket. Ezzel szemben a kölcsönkezelésben az 1931: XXVI. tc. 6. §-a alapján felvett pénztárjegykölcsönből 4 millió P, az 1933: II. tc. 1. §-a alapján felvett kincstári jegykölcsönből pedig 7 millió P folyt be.

Az 1932/33. költségvetési év első tíz hónapjában az állami közigazgatás kiadása 597·5 millió P, bevétele 581·8 millió P, ezenkívül az előlegkezelés kiadása 43·5 millió P, bevétele 5 millió P volt. A kölcsönből fedezendő beruházásokra pedig 0·7 millió P kiadás teljesítetett. E szerint a tíz első hónap végeredményben 54·9 millió P hiánnyal zárult. Kölcsönökből ugyanezen idő alatt az említett bevételi összegeken felül 35·2 millió P folyt be.

Az összes állami üzemek áprilisi kiadásai együttvéve 30·7, bevételei pedig 23·9 millió P-t tettek, vagyis az üzemeknél együttvéve 6·8 millió P kiadási többlet jelentkezett.

Nem versenyképes a magyar bor a cseh piacon. Az új magyar-cseh megállapodás elvileg lehetővé teszi a magyar bornak a cseh piacra való bevitelét. Úgy látszik azonban, hogy ez a bevételi lehetőség a gyakorlatban nem lesz kihasználható. A Magyar Borkezeskedők Országos Egyesületének ülésén ugyanis Belatiny Artur felsőházi tag elnöklésével megállapították, hogy a magyar bor kivitele egyelőre problematikus. A cseh-szlovák kormány ugyanis a hektoliterenkénti 250 csehkoronás árminimumot a jövőre is kötelezően előírta. Így pedig az ottani piacon a magyar bor nem versenyképes. Az egyezménynek ezen hibájára az igazgatóság a kormány figyelmét külön is felhívja.

A villanylámpák megadóztatásának módosítása. A pénzügyminiszter rendeletet adott ki, amellyel a villamosáram felhasználásával fényforrásul szolgáló berendezések és eszközök, továbbá az elektroncsövek megadóztatásáról korábban kiadott rendeletet módosítja, illetve kiegészíti. Az új rendelet szerint a miniszter az izzólámpák után — tekintet nélkül arra, hogy állatszö, illetve szintelen üvegtestűek-e vagy sem s hogy üvegtestük milyen alakú — darabonként fizetendő fogyasztási adót a következőképpen állapítja meg: Zseblámpákban használatos izzólámpa után darabonként 1 fillér, legfőljebb 20 Voltig terjedő feszültségre és legfőljebb 5 watt fogyasztásra készült izzólámpák után darabonként 10 fillér, legfőljebb 20 Voltig terjedő feszültségre és 5 wattos felüli fogyasztásra készült izzólámpák után darabonként 20 fillér, 20 Voltnál magasabb feszültségre készített 25 wattos és ennél kisebb áramfogyasztású izzólámpák után darabonként 35 fillér. A húsz Voltnál magasabb feszültségre készített többi izzólámpa után fizetendő adó a régi marad. A rendelet kimondja, hogy belföldön való használat céljára csak olyan izzólámpákat szabad forgalomba hozni, amelyeknek üvegtestén az előállító vállalat gyári védjegye vagy cége és telephelye beégetéssel vagy maratással maradandóan alkalmazva van és amelyeknek üvegtestén vagy foglalatán az áramfeszültség mellett az izzólámpa tényleges áramfogyasztása wattokban kifejezve maradandóan meg van jelölve. Azokat az izzólámpákat, amelyeket egyes alkatrészek megújításával vagy más módon használatra már alkalmatlanná vált izzólámpákból állítanak elő, a fogyasztási adó szempontjából új izzólámpák gyanánt kell kezelni.

A főváros üzemi műhelyeinek összevonása. A főváros törvényhatósági bizottsága folytatta közgyűlését. Morvay Endre főjegyző ismertette az üzemi műhelyek összevonása tárgyában tett jelentést. Nagy Antal a kézművesiparosok szorongatott helyzetére hivatkozva, szükségesnek mondta a hatósági konkurrenciát teljes kiküszöbölését. Szepesi Albert ragaszkodik a műhelyek fenntartásához. Szabó József is védelmébe vette az üzemeket. Az üzemek létesítésének Vázsonyi Vilmos volt az egyik legerősebb harcosa, pedig róla senki sem mondhatja, hogy nem volt barátja az iparnak és a kereskedelemnek. A polgármester jelentését fogadja el.

Morvay Endre dr válaszolt a polgármester nevében az elhangzott felszólalásokra, majd a közgyűlés többsége a polgármesteri előterjesztést elfogadta s elhatározta az üzemek összevonását.

A magyar gyümölcs exportja. A Külkereskedelmi Hivatalban, a „Gyümölcsstermelők Országos Egyesülete” kezdeményezésére, tárgyalásra ültek össze a gyümölcsstermelők, kereskedők azzal a céllal, hogy a gyümölcsstermelést és értékesítést racionálisan vigyék keresztül. — Gyömörcy György főispán elnökölt az ülésen, amelyen elhatározták, hogy feltétlenül szükséges közös szerv, amely az exportot irányítani hivatott. E szervnek megalakítására szűkebbkörű bizottságot küldtek ki.

Egy cigányprimás kitüntetése. A Kormányzó a miniszterelnök előterjesztésére Kiss Károly genfi cigányprimásnak a Svájcban lakó és segítségre szoruló magyarok érdekében rendezett hazafias és jótékony ünnepeken sok éven keresztül önzetlen közreműködésével szerzett érdemei elismerésül a magyar vöröskereszt érdemérmét adományozta.

Mégis Berlinben rendezik az 1936. évi olimpiást. Az 1936-ik berlini olimpiász rendezése körül felmerült ügyben döntött a nemzetközi olimpiai bizottság Bécsben tartott ülésén.

A kongresszuson Dollfuss kancellár vezetésével megjelent az osztrák kormány valamennyi tagja, az egész diplomáciai testület, ott volt Innitzer érsek és Seitz polgármester is. Magyarországot Andrássy Géza gróf és Muzsa Gyula felsőházi tag képviselte. Miklas köztársasági elnök megnyitó beszéde után a nemzetközi olimpiai bizottság elnöke, Baillet-Latour gróf kérdést intézett a német delegációhoz, vajjon garantálni tudja-e, hogy a berlini olimpiászon szigorúan betartják az olimpiai játékok alaptörvényeinek rendelkezéseit. A német bizottság nevében Lewald dr volt államtitkár a német kormány hozzájárulásával a következő nyilatkozatot tette:

— A német olimpiai bizottság az olimpiász előkészítését külön szervezőbizottságra bízta, amelynek tagjai között szerepel a német olimpiai bizottság elnöke és főtitkára is. Az előkészítő bizottság szigorúan betartja az olimpiai szabályzatot. A németországi zsidókat nem fogják kizárni a XI. olimpiász német résztvevői közül.

A nyilatkozatot az olimpiai kongresszus tudomásul vette és ezzel elsimult az affér, mégis Berlinben rendezik a XI. olimpiást. Diem dr a német bizottság főtitkára közölte, hogy a berlini olimpiász 1936 augusztus 1-től 16-ig fog tartani. A téli olimpiást Garmisch Partenkirchenben rendezik.

Megjöttek a pásztormadarak. Utoljára 1925-ben fészkeltek nálunk nagyobb mennyiségben a pásztormadarak, ezek a seregélytermetű, gyönyörű barackvirágszinnel és fémfényű, feketével tarka madárvendégek. Akkoriban közel 15.000 pár látogatott el hozzánk a Turkesztánban lévő rendes fészkelő területről, ahonnan valószínűleg

élelemhiány miatt, vándoroltak el hozzánk. Ezidén, úgy látszik, megint nagyobb számmal jelentkeznek majd ezek a gyönyörű és hasznos sáskairtó madárvendégek. Karcagon egy gyártelepen, téglarakásokban legalább 300 pár pásztormadár fészkel. A M. Kir. Madártani Intézet azzal a kéréssel fordul a közönséghez, hogy az esetleges előfordulásokat és fészkelő-telepeket jelentsék be.

Kizárták a részegeseket a kéményseprők egyesületéből. Érdekes szenzációja van a kéményseprők társadalmának. A keresztényszocialista szakegyesület választmányi ülésén indítvány hangzott el, amely a hanyag, izgága és főleg iszások kéményseprők kizárását követelte. A választmány rövid vita után helyt adott az indítványnak: selejtező bíróságot alakított azzal a feladattal, hogy az egyesületből töröljék mindazokat, akik tagsági kötelezettségeiket nem teljesítik, a mellett közismerten iszásokosak, izgágák és munkakerülők. A selejtezőbizottság 350 kéményseprőt törölt a taglistáról. A határozatot a választmány egyhangúlag elfogadta.

Cesarina féltékeny. Az ősziestre fordult júniusban, a fekete viharfelhők alatt, bizony csak kevesen sétálnak az Állatkert útjain, pedig Pestnek ez a népszerű szórakozóhelye egész sereg új látványossággal várja a közönséget. Egész sereg új állat érkezett az Állatkertbe és a meglevő állomány természetes úton is egyre szaporodik.

Aki a királytigrisz sziklás birodalma felé közeledik, meglepve láthatja, hogy deszkafalakkal torlaszolták el ketrecüket a közönség elől. Az ok: Cesarina az anyatigris féltékeny. Nem a párjára, hanem a kicsijére. Félti a kéthónapos kis kölykét, annyira félti, hogy ha idegen közeledik a ketrec felé, macska módjára szájába kapja, izgatottan fel-alá futkos, szemmel láthatóan el szeretné rejteni a kandi szemek elől. Az Állatkert igazgatósága attól fél, hogy a féltékeny Cesarina olyan erősen találja megharapni az értekes kis tigriskölyköt, hogy belepusz-tul, így inkább elbarrikádozta a ketrecet egy időre, hogy a hatalmas királytigris nyugodtan nevelhesse fel a kölykét.

Biztató reménységár a borralaló körül. Talán úgy is lehetne kezdeni ezt a történetet, hogy volt egyszer, hol nem volt egy ember valamikor régen, aki Magyarországon a fejébe vette, hogy a kényelmetlen és különösen az idegeneket megbotrántoztató borralalórendszert el kellene törölni s helyette életbe kellene léptetni az úgynevezett százalékos rendszert, ami mindenképpen embersegebb megoldási mód. Közben évtizedek teltek el s maradt minden a régiben, a vendég, főleg szállodákban, kinosan érezte magát, amikor a tenyérnyújtogató had sorfala között volt kénytelen távozni, másrészt pedig, ha nem felelt meg a borralalóként átadott összeg, úgy kénytelen volt az ember kelletlen tekinteteket zsebrevágni. Vezércikkék tömege jelent meg, különböző ankétokon dagadtak a szónoklatok és hasztalan mondták, hogy az idegent elriasztja Magyarország látogatását a mi „gavalléros” borralalórendszerünk. Most végre pirkad már s biztató fényjeleket látunk a különböző vendéglők falán. Egyes bölcs belátó helyeken ugyanis táblákat akasztottak ki ezzel a felirattal: a borralaló tiz százalékos alapon megváltható. Tehát a fogyasztott ételek, italok árának összegéhez hozzá ír a főpincér tiz százalékot s ezzel elintéztük ezeken a helyeken a problémát. Kívánatos lenne, ha minél előbb megcsinálnák ezt másutt is s igazán nem ártana egy kis hatósági beavatkozás...

Az olasz földművelésügyi államtitkár hortobágyi tanulmányútja. Debrecenből jelentik: Giorgio Garavini, a római mezőgazdasági egyetem professzora és Majonetti olasz földművelésügyi államtitkár ma Debrecenbe érkeztek és innen kirándultak a Hortobágyra,

valamint Hajdúszoboszlóra, ahol a magyar szarvasmarhatenyésztést tanulmányozták.

Ürnapján helyezték el a világ legnagyobb székesegyházának alapkövét. A liverpooli székesegyháznak, a világ leghatalmasabb templomának alapkövét Ürnapján áldották meg és helyezték el. A székesegyház alapkövmegáldási ünnepségét az angol rádió is közvettette.

Az egyház öt új szentje. Rómából jelentik, hogy az idei szentlív folyamán öt szenttéavatást tartanak és a szentek sorába emeli az egyház boldog Bernadotte Soubirrust, azonkívül Maria Legrast és Jeanne Tourellt, az irgalmasnővérek rendjének alapítóját, továbbá boldog Contardo Ferrinit és boldog Don Boscot.

A csornai csata évfordulójának ünnepe. Szent Antal napja Csornának fogadott ünnepe. Ez a nap az évfordulója az 1849 június 13-i dicsőséges csornai csatának, amelyben Kmetty György magyar tábornok serege a csornai temetőnél megverte az osztrákokat, akiknek tábornoka Wyss generális, e napon esett el a csornai utcákon puszkagolyótól találva. Évfordulója ez a nap az 1790. évi borzalmas csornai tűzvésznek is, amikor ügyszólván az egész községet elpusztította a vészes elem a templommal együtt. Azóta nincs a községnek temploma, hanem a premontreirend templomát használja. Június 13-án délelőtt ünnepi mise után mintegy kétezer-ötszáz főnyi tömeg körmenetben zászlók alatt vonult ki a csata színhelyére, a Szent Antal temetőbe a papsággal együtt, élén Gergye Ipoly premontrei préposttal. Az ünnepély után koszorút helyeztek el a szabadságharc hőseinek emlékművére.

A mi mindennapi kenyereink.*

A gabona (és ennek ősei: az egyes fűfélések magvai) már a legrégebbi időkben az ember táplálékául szolgáltak. Eleinte a magvakat nyersen ették, később, hogy könnyebben rághatóvá tegyék, megpörkölték, még később mozsarakban, kövek között zúzták meg, — ettől már csak egy lépés volt a megzúzott gabona megszitálásáig és a finomabb liszt előállításáig. A lisztet először vízzel elegyítve kásává főzték, később ezt meg is sütötték. Az ősember párázs között megtűzesített egy sima követ, ujnyi vastagon tészálával bevonta s forró hamuval betakarva állni hagyta. Ez lehetett a magyar népmesék „hamuban sült pogácsája”. Erdélyben, Székelyföldön még most is készül ilyenformán, izzóra tűzesített kövön az u. n. kövelebbencs v. kövelencsencs nevű tészta étel.

Úgy a pörkölt, mint a nyers gabonát sok ezer éven át fogyasztotta az ember. A biblia is megemlíti a megéhezett tanítványok kalászszedését s a kimorzsolt magvak elfogyasztását. Történelmünk tanúsága szerint a rigómezei csata után szétszóródott magyar hadak, sőt maga Hunyadi János is hazavezető útjában abból táplálkozott, hogy tenyerében kidörzsölte az érett kalászköveket s a magvakat minden előkészítés nélkül fogyasztotta el. A múlt század elején Napoleonnal Egyiptomban járt francia katonák arab fogságba kerülve egész napi táplálékul egy marék pörkölt gabonát és 12 datolyát kaptak s panaszkodniok sem lehetett, mert elfogóik sem táplálkoztak másképpen.

Berozus chaldeai pap állítása szerint Mezopotámiában (Elő-Ázsiában) a Tigris és Eufrátes folyók közén vadon termett a búza. A búzát a kínaiak az ég adományának tekintették s azon öt szent mag közé számított, melyeket már Chin-Kong császár 2—3000 évvel

* Történelmi részek Dr. Kossuthány Tamás műveiből.

Krisztus születése előtt, tehát 4—5000 évvel ezelőtt, évenként ünnepélyesen elvetett. Az egyiptomiaknak Isis isten-nőjük ajándékozta a búzát. Hogy az egyiptomi búzatermesztés milyen elterjedt volt, bizonyítja, hogy Augustus római császár idejében a Nilus deltájából évenként 20 millió modus (kb. 200 millió kg) búzát szállítottak Itáliába. A búzatermesztés elterjedésével az emberiség kitalálta a kenyérsütést is.

A kenyéret a Bibliában már Mózes könyve említi s különbséget tesz a kovászos és kovásztalan kenyér között; azonban a többi országok csak sokkal-sokkal később ismerték meg a kenyéret.

A régi rómaiak a pörkölt gabonát mozsarakban törték meg s ezt kása-félének megőzve fogyasztották. Ugyanezt olvassuk a karthágóiakról is, sőt ezek ezt ki is sütötték. — Hazánkban az aggteleki cseppkőbarlangban is akadtak ilyen őskenyér leletekre. — Franciaországban már a VIII. században — tehát több, mint 1000 évvel ezelőtt — búzakenyér ettek. Kerek, lapos, sima tányérformájú volt, amelyet valóban tányérnak is használtak. A kenyérhasználat elterjedésével a pékség nagyon jövedelmező mesterség volt, de hatósági ellenőrzés alatt állott. Prágában 1688-ban még ott állott a hídon a pékfűrésztől kosár, a müncheni nemzeti múzeumban több ilyen kosár látható, melybe a megszabott nagyságúnál könnyebb kenyéret készítő péket zárták és pár másodpercre a víz alá merítették.

A szlávoknál a kenyérsütés mindig a háziasszonyok kötelessége volt. Az első kenyér mindig a házi istennek Taszviszinek volt szentelve s ezt csak a ház ura, vagy asszonya fogyasztotta el.

A magyar tiszavidéki búzából örölt lisztnek sok száz éven át világraszóló híre volt, amelyet nemcsak a vén Európában, de a tengerentúli országok is elismertek. Ennek azonban sajnos ma már vége van. A magyar gazdák u. i. hitelt adtak a csábító híreknek, — s néhány évtized óta új búza fajtákat hoztak be külföldről és szaporították el, amelyek jóval nagyobb terméseredményt adtak, — de a minőség nagy hátrányára! Már 1902-ben felemeli szavát Dr Kussuthány Tamás a magyar minőségbúza lelkes harcosa és ismerője, — félti a magyar búza hírnevét, minőségét, — s hogy ez az aggodalom nem volt hiábavaló, bizonyítja az, hogy az 1930. évben Magyarországon nagy-nagy mennyiségben használtak búzát takarmányozás céljaira, mert képtelenek voltak azt eladni. Ha ez a sok állattal megetetett búza: minőségbúza lett volna, egész biztosan megtalálta volna külföldi piacát. — Ezen szomorú tények hatása folytán, hála a fáradhatatlan és lelkiismeretes munkának, ma már ott tartanak Magyarországon, hogy a Gabona és Lisztkísérleti Állomás megszervezésével az egész ország területére fölállították a búzakatasztereket s megfelelő jóminőségű s amellet bőtermő fajták kiválasztásával irányítják a minőségbúza termelését.

Mi az a minőségbúza? A minőségbúza olyan búza-faj, mely nemcsak bő terméseredményt ad, — vagyis az elvetett szemnek sokszorosát hozza meg —, hanem tápláló, jó és használható lisztet is tartalmaz.

Tehát a magyar gazda ne csak arra nézzen, hogy olyan fajta búzát vessen, mely sok szemet hoz, — hanem arra is, hogy milyen liszt lesz abból a sok szemből? *Minőségbúzát vessen!* Olyat, aminek bő a termése, — tápláló, jó és használható a lisztje! — Hiszen ma már az egész világon elterjedt az a szokás, hogy mielőtt megvásárolnák a gabonát, búzát, megvizsgálják, hogy milyen lisztet is ad az s csak akkor vásárolják meg, ha a lisztvizsgálat azt mutatja, hogy jó, tápláló és használ-

ható a lisztje, vagyis, hogy a megvásárlandó búza, minőségbúza.

Ilyen gabona- és lisztvizsgálatot az országban több felé lehet végeztetni, akik közelebbről érdeklődnek, forduljanak a Gabona és Lisztkísérleti Állomás Vezetőségéhez. (Budapest, II. Kitaibel Károly utca.)

A lisztvizsgálatokról kiderül az, hogy a búzának milyen a *sikér* tartalma? A sikér vízben nem oldható felhérje. A búza az egyetlen gabonanemű, melyben sikér van.

A minőségbúzában sok sikér van, a rossz búzában kevés sikér van. Eszerint a használható, jó lisztben több a sikér, mint a használhatatlan rossz lisztben. A lisztben a sikér az, amitől a kenyér szép magosra kel meg. A kevés sikértartalmú búzából készült kenyérbe hiába teszünk akármennyi élesztőt, az nem lesz képes olyan szép magosra megkelti, mint minőségbúza sikérdús lisztjéből készült kenyér. De nem csak a jó kenyérhez kell a sikér, hanem a réteshez is. Rétest nem lehet nyújtani olyan lisztből, melyben nincs sikér. A rétes nyújthatóságát, éppúgy mint a kenyér magosra kelését a minőségbúza sikértartalma idézi elő.

Persze, hogy a külföld nem veszi a magyar búzát, ha búzáink vizsgálatánál kiderül, hogy nincs elég sikér benne, hogy nem lehet vele tisztességes kenyéret sütni, nem lehet belőle rétest nyújtani, — vagyis kiderül, hogy nem minőségbúza! A rossz magyar búza helyett veszik aztán a kitűnő, amerikai búzát s Magyarországon az állatot etetik a senkinek sem kellő magyar búzával! A magyar nép fiának pedig lábbelire sincs pénze s a nyomor napról-napra nő hazánkban.

Ha mindezt alaposan meggondoljuk: be kell látnunk, hogy mindnyájunkra nézve, kik magyar földön élünk, igen-igen fontos kérdés az, hogy minőség-búzát vessenek egész Magyarországon.

Minden jó magyar embert kell, hogy érdekeljenek a minőség-búzára vonatkozó lisztvizsgálatok. Földműveléssel foglalkozó olvasóink figyelmét pedig különösen felhívjuk erre a kérdésre.

Lapunk terjedelme nem engedi meg, hogy az eddig főnnálló búzaminősítési módokat mind ismertessük, de éppen egy lángeszű magyar tudós, Hankóczy Jenő találmányával: a Farinograph-fal módunkban van, minden egyéni befolyástól mentesen, számszerűen kifejezni a liszt erőértékét. A tudomány aránylag rövid ideje foglalkozik a búzaminőség értékelésével és a kenyérfőzés elméletével. A kényszerűség s a létértvaló küzdelem rászorította a szakköröket, hogy végre is tisztázzák ennek a legfontosabb táplálékunknak az igazságos értékelését és a sütőipar szempontjából való legkedvezőbb kihasználhatóságát s ebben a megállapításban Hankóczy találmánya nagyfontosságú. Hogy a fajtán kívül mitől függ a sikér jó minősége és mennyisége? Az a kérdés még nincs egészen tisztázva. A klíma és a talaj helyes megmunkálása igen fontos tényezők. Évjáratok szerint a csapadék és hőviszonyok változnak, ezek is befolyásolják a minőséget, de ma már tudjuk, hogy a *fajta megválasztása* a legfontosabb, mert egyes fajták még a legrosszabb esztendőekben is jóval felülállnak és mint örökli tulajdonságot hozzák magukkal a jó és sok sikért.

Cikkünk idáig szóló része mindenkit érdekelhet, kor, nem és foglalkozás különbség nélkül. Az alábbiak azonban már csak szakembereknek fognak érdekelni és pedig elsősorban a sütő szakmában és a konyhaiiparban foglalkozókat, továbbá a vegyészeket.

Az itt következő részeket az ő kedvükért hozzuk. A búzánövény fejlődése közben a levegő széndi-

oxidjából, a talajból felvett vízből a napfény és chlorofíl segítségével képezi a legegyszerűbb szénhidrátot a szőlőcukrot v. glukose-t ($C_6H_{12}O_6$). Ennél az egyszerű szénhidrátnál nem állhat meg a természet, 2 molekula szénhidrátból a monose-ből képezi a biose-t, háromból a triose-t, amíg eljut a keményítőig, amely egyes elmélet szerint mintegy 60, a második feltevés szerint mintegy 200 monose molekulából áll.

Az előbbi folyamathoz hasonlóan keletkezik a fehérje vagy potein, — a már asszimilált alacsonyabb szénhidrátok a talajból felvett ammoniák és salétromsavas sókkal, albumint, globulint, glutenint és gliodint képez, e két utóbbi a siker legfontosabb fehérjeje. Ezeket a tartaléktápanyagokat a szénhidrát és fehérjét a növény a következő generáció a mag csirája számára raktározza. Attól a pillanattól kezdve, amikor a lisztet vízzel és élesztővel összekeverjük, számos sokfajta vegyi folyamat keletkezik, ami nem más, mint a mikroorganizmusok biochémiája. Mint minden élőlénynek, az élesztőnek is táplálékra van szüksége, hogy fejlődhessen, szaporodhasson és lehetővé tegye a tészta megkelesztését.

A keményítő vízben oldhatatlan szénhidrát, az élesztő enzimjei ezt a magas szénhidrátot és a fehérje egy részét lebontja, vízben oldhatóvá teszi, ezzel táplálékot ad az élesztőgombáknak, az élesztőgombák elszaporodnak a bennük levő zymár enzim által alkoholra és CO_2 -re bontják a glükózt. Ebben áll a kenyér megkelesztése. Az enzimek, ezek a lényegükben még tökéletesen nem is ismert anyagok, csodálatos munkát végeznek, hiszen mennyiségüknél több ezerszer nagyobb tömegű anyagot képesek megváltoztatni.

A kenyérszükségletnél, amikor az erjedék következtében a keményítő és fehérje felépítésének a fordítottja történik, az enzimek lebontják a keményítőt és a fehérjét egyszerűbb formáikra. Ezt a folyamatot laboratóriumban mesterségesen is véghez tudjuk vinni, de milyen távol van még a fáradságos en beri munka a természet magától értetődő könnyedségétől és hajszálra pontos munkájától. A természet egyszerű, de nagyszerű eszközeivel tud megoldani olyan feladatokat, — hogy mellette sokszor még a tudomány eredményei is eltörpülnek.

A növények életét, fejlődését, mely örök természet-szerűséggel ismétlődik meg évről-évre, azt ahogyan a levegő szénsavából, CO_2 -ből keményítő és a nitrogénből fehérje és az új élet csirája keletkezik, magyarázni tudjuk, de mesterségesen utánózni nem áll módunkban. Itt, az élet küszöbén megáll az emberi tudás és csak alázatosan hajtja meg a fejét az Élet Teremtője előtt, aki megnyilvánulásaiban oly mérhetetlenül gazdag és csodálatos.

A magyar nép helyesen és találóan nevezi a gabonát „Élet“-nek. A nép gyermeke még tiszta, romlatlan látással minden búzaszem csiráján végén az Istenember képét látja. Közel kétezer esztendeje hangzott el az isteni kijelentés: „Én vagyok az élet kenyere. Vegyétek és egyétek, ez az én testem!”

Vajjon hogyan fogadjuk el a mindennapi kenyeret, mint drága ajándékot, melynek bennünk isteni világosságá, szellemi erőkké kell válnia, vagy szeszélyes emberi célok demonikus eszközévé lesz vezeink között? Az egyénen múlik, hogy mennyit ragad meg az isteni kegyelemből.

A NAPHOZ...

Egy csillagteli éjj után
Ébred a hegy. Sziklacsúcsán
Mintha élet érte volna
S most a szívevére folya.

Feljön ifjú, izzó arccal.
Nyugaton éjj hull kudarcra,
A lenge köd mint omlik el!
Míg mindent körülszerepel...

Hiú az éjj. Erő a fény.
Nagy égi Nap! Isteni lény.

Fejem felett jársz el nappal.
Elválnok-e alkonyattal?
Feljössz-e majd más oldalon?
Keltessz-e árnyat még vajjon?

Hogy lennék fényed nélkül én
Az éjjek sötét éjjelén?
Utól érhet-e erényem,
Hogyha felnevelem, fényem?

Magas égi utadon
Találkozunk-e vajjon?

R. M.

TÁTOS ÉS TÁLTOS*

Szemétdombra üzött, sovány, girhes pára,
Háini járó lélek, romladozó váral
Senkise akarja tedő alá zárni,
De ő nem fárad el hűségese várnai:
Megálmodott ura, míg el nem jön érte:
Jövőt-látó nagy Bölcs, sok csoda kísérte.

Az kinek szívében, égi erők laknak,
Ki mindég mindenét kiosztja másoknak,
Sorsokat kovácsol, életüket ment meg,
Hősöket nevel fel, átkokat szüntel meg,
Megváltások titka: vérré vált már benne,
Pillantása alatt: átok, áldás lenne.

Ha Ő jön, a Táltos s kantárát ráveti:
Fakó, ráncos állat csúfságát leveti,
S amint Elizeus ég erejét vette,
Mikor Illés keze palástját rátepte:
Úgy válik tátosból, csillagiáró, kényes,
Szárnyaló paripa, tüzet álló, fényes.

Patája nyomában, gyógyvizek fakadnak,
Szava tanácsára, királyok hallgatnak,
Legnagyobb vitézek erejét tetézi,
Teremtmények Ura, őt örömmel nézi...:
... De ha hű várásban ki nem tartott volna,
Nagy csoda Táltosa, hiába jött volna!

*Lásd a Bizalom mult számában megjelent cikket, a régi pogány vallásról.

Szerkesztői üzenetek.

Június 29-én van Péter Pál napja, e napon szokták hazánkban elkezdni az aratást. Idén ez sok helyen késni fog, mert a gabonaérés nincs még annyira.

Az aratás kezdetének időpontja adta meg az alkalmat arra, hogy mai számunkban a kenyérről hozunk egy igen értékes cikket, kitűnő szakember tollából. Kérjük olvasóinkat, ha nehezükre esik is első olvasásra a cikk tanulmányozása, foglalkozzanak vele türelemmel és odaadással.

Felélős szerkesztő és kiadó:

N. GÖLLNER MÁRIA

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

FOGHÁZMISSZIÓ HELYSÉGE

Budapest, V., Markó utca 16., földszint 74. sz.